

Znaczenie faz pamięci w strategiach uczenia się

Ludzka pamięć często demonstruje nam jak skomplikowany potrafi być system naszego myślenia w każdym przypadku kiedy jej używamy, próbujemy zwiększyć jej pojemność lub przetwarzać już zapisane w niej wzory i układy. Im starszy nasz umysł, tym trudniej karmić go nowymi informacjami szczególnie, jeśli uzna je za mało istotne dla codziennego funkcjonowania. Często zapominamy też, że nasza pamięć nie tylko dzieli się na krótkotrwałą i długotrwałą, ale też na fazy, które towarzyszą zmuśnionej i mrówczej pracy naszej kory mózgowej.

Czynnik ten odgrywa bardzo ważną rolę w procesie uczenia się języka obcego. Zakres nowego słownictwa i liczba nowych form gramatycznych powodują, iż zróżnicowanie uczniów pod tym względem ma doniosłe konsekwencje dla powodzenia nauki.

Różnice indywidualne występują w trzech fazach, takich jak:

- I) » zapamiętywanie nowego materiału
- II) » przechowywanie tego materiału w pamięci
- III) » przywoływanie go, gdy zachodzi potrzeba.

Zapamiętywanie – faza I

Niektórzy uczniowie zapamiętują wszystko tak łatwo, że mogą polegać na swojej pamięci mimowolnej. Uczą się więc niejako mimochodem, niekiedy przez samo usłyszenie zwrotu, wykonując zupełnie inne czynności. Inni potrzebują pamięci dowolnej, a więc pełnej koncentracji i wielokrotnych powtórzeń, by w ogóle zapamiętać nowy materiał.

Różnice dotyczą także umiejętności zapamiętywania materiału różnego rodzaju. Spotykamy uczniów, których charakteryzuje *pamięć mechaniczna*, a więc umiejętność skutecznego zapamiętywania pojedynczych elementów (wyrazów i form). Uczą się też oni łatwo wierszy. Uczniom tym trudno jest jednak wychwycić i zapamiętać pewne ogólne prawidłowości, np.: reguły gramatyczne. Z kolei uczniowie posiadający *pamięć logiczną* zapamiętują prawidłowości, gdyż posiadają umiejętność analizowania i doszukiwania się sensu w nowym materiale. Z trudnością przychodzi im jednak zapamiętywanie nowych wyrazów.

Najczęściej przewaga pamięci mechanicznej charakteryzuje uczniów uczących się przed osiągnięciem wieku dojrzenia, po czym pojawia się dominacja pamięci logicznej. Wśród

doroślých jednak zdarzają się także osoby o bardzo silnej pamięci mechanicznej i osoby o silnej pamięci logicznej.

Przechowywanie – faza II

Jest to faza ukryta. Możemy o niej jedynie wnioskować na podstawie wywoływania wcześniej zapamiętanego materiału. Wiemy jednak, że przechowywanie jest trwalsze, im lepiej nowy materiał został skojarzony z materiałem opanowanym wcześniej, im bogatsze było skojarzenie oraz im częściej jest on powtarzany.

Przywoływanie – faza III

Niektórzy uczniowie trwale zapamiętują nowy materiał , np. wyraz, zwrot, zagadnienia gramatyczne i nawet bez częstych powtórzeń umieją go poprawnie podać wiele tygodni później. Zauważymy też takich, którzy nie przechowują i nie przywołują tego materiału już następnego dnia. Dzieje się tak z powodu różnic ze względu na:

- » szybkość zapamiętywania (jak szybko uczy się dana osoba)
- » trwałość zapamiętywania
- » wierność pamięci (jak dokładnie uczeń umie odtworzyć informacje)
- » pojemność pamięci (ile jest w stanie zapamiętać)
- » gotowość pamięci (szybkość przywołania)

Pamięć można częściowo wyćwiczyć. Zadaniem ucznia jest, więc zbadać jaki rodzaj pamięci posiada, a także wypróbować różne sposoby zapamiętywania poprzez dostarczanie zróżnicowanych bodźców: wzrokowych, słuchowych i ruchowych. Uczeń też powinien sam zwrócić uwagę , w jaki sposób przyswaja informacji z życia codziennego i zauważył, kiedy i przy zastosowaniu jakich technik uczenia się przychodzi mu ono łatwiej, a kiedy trudniej.

1. Hanna Komorowska; *Metodyka nauczania języków obcych*. Warszawa 2001
2. www.andragogika.pl